LJUBLJANSKI

DNEVNIK

Cena: 5 dinarjev

Ljubljana, četrtek 9. avgusta 1951 . Štev. 34 — Leto I.

Dopisnik Koblenz in naše zadruge

Pred nekaj dnevi je radio Paris med svojim programom oddajal tudi članek beograjskega dopisnika »New York Herald Tribune« gospod a Koblenza. V članku je trdil g. Koblenz, da bodejo jugoslovanski kmečje »končati s kolektivnim načenjem kmetovanjem. To gibanje je zajelo vso Jugoslavijo.« Za Vatandino trdi, »da je policija ne bo izvajala aretacij, bodo do konca leta v izstopili« — kmečje iz zadrug namreč. To, očitno tendenčno napisano poročilo napravi vtis, da bode g. Koblenz sporočil resnico, da bo v Jugoslaviji kmečki konec tega »načenjstva«.

V jugoslovanskih kmečkih delovnih zadrugah so ljudje, ki imajo nemalo volio, da bi z nalom kmetovanjem v Jugoslaviji prišli naprej. Na pa tudi takimi zadružniki, ki razumljajo o istotpa, posebno tam, kjer so zadruge gospodarske le lihke ali tam, kjer v zadrugah je ni demokratizm, ostroma kar so dolživeli zadružniki kakršnekoli kritike. Država ima v načrtu storiti kolikor se bo dalo, da bodo zadruge, ki so v težavnem položaju, premostile te teže in da bodo zadružniki čimprej uživali ugodnosti, ki jih daje rentabilnejše kmetovanje na večjih površinah s tehničnimi pripomočki, z manj ljudmi in manj napora. Zadružniki to vedo, vedo tudi drugi kmetje, zato lahko g. Koblenz marsikdaj prebere sporočilo o ustanovitvi kakšne nove zadruge.

Naša država ima v svojem socialističnem programu razširitev zadružnih. Vztrajno pospešuje to stremlje za tem. Ta proces bo postopen, vendar neomajen. Trditi pa, da gre pri tem za »kolektivno načenjstvo«, je zlonamerno in pomoni neomisel. G. Koblenz pravo gre toto ve, da posebno v zadnjih letih državno vodstvo pazi na to, da se ustanavljajo zadruge na prostovoljni osnovi in da nam prebivavajo ne bi kmetiti, ker je razvoj zadružništva odvisen v precejšnji meri tudi od rasti industrije.

Ce meni g. Koblenz, da je zadružništvo »načenjstvo«, bi bilo vredno pogledati njegovo kmetovanje v neko drugo plati. Ne bomo govorili o socializmu, ker ima g. Koblenz — vsai tak vtis napravlja njegova »gorečna« — da te oznake družbenega ustroja — omenil »obklonjen« vatiče. Kot Amerikan bo lahe prenesel nalo tradiciv, da je zabolelnem kot hladni »hunies« manipodatki, ki so pri roki, pravijo, da je v ZDA »napolednih na 120 kmečke zemlje 17 ljudi, v Kanadi celo le 11. Pri nas v Jugoslaviji živi in dela na 120 ha kmečke zemlje 114 ljudi. Leta 1938 so na primer prideluali v Ameriki na 1 ha 9,1 cent pšenice, pri nas ono le 4,4 ali 11 centov. Na Nizozemskem so prideluali na isti površini zaradi zelo intenzivnega kmetovanja okrog 20 centov, morda le nekaj več. In kot poza na se zdne izrečke mednarodne trgovine Amerika pšenica je na mednarodnem tržišču na samo mačen konkurenčna nam, ker je prideluva na ha vsé kot v Ameriki, ampak je ušo konkurenčen zaradi ni niti nizozemski žitni pridelovalci, čeprav je njihovo kmetovanje izredno visoko razvito. V njihovi lastni državi jim mačno konkurira ameriška pšenica.

Organizacija kmečkih zadrug ni zelo dobro priderbljiva z stroji in drugimi pripomočki, so lahko konkurenčno sposobne, čeprav je pridelek na ha razmeroma nizek. Klub temu je bolo v Amerika lahko poceni. No, je kako bi lahko izhajali v Ameriki kmetje, denimo, v neki pokrajini, kjer bi jih živelo 114 na 100 ha in ne 17, in bi bila zemlja razdeljena kot pri nas. Konkurenca velikih bi jih zadušila mimogrede, ali pa bi morali kmetovati s podporo države, kar kmečno pomeni denar iz blagajne skupnosti.

Pri nas so ustanovili ustanovitelji farmarjev, ki bi s konkurenco sprovili na boljo nižjete male kmete in jih pognali za kruhom, kamor bi pač mogli iti. G. Koblenz bi lahko v ameriški redakciji na poizvedal vedal mnoge takih Jugoslovanov, ki so nekdaj šli za kruhom po svetu, ker jih je na to pot pognal brezupleni mal družbeni položaj na naši zemlji. Tak je ubežnik Ivan Cankar, zaradi, ker v socializmu. Mi pa bodemo dosegli napredno kmetovanje z manj ljudmi, ki se jim tudi ne bo treba tako zelo truditi, kot vidi v pomanjkanju industrijskih proizvodov. Na pomoč nam to pot zadruge. To mora videti naš bralec, ki tudi tuje, ki prihaja le kot priatelj k nam in ki za morda spremlja želja, da bi tudi nam bilo tako. Naš zadružnik in kmet lahko prevodita, kakšna je razlika: biti zadružnik na svojih zemlji (na svoji, to priznava tudi nebote g. Koblenz, ko govori o kmetih, ki bodejo »poseznje« kmečki »ali pa proletarizirjan kmečki človek, ki mu je pogosta posestva na boben banka ali pa valki monotec.

Je samo to hladno zavrata tem dnevnim »vatičem« v vsej »umnilčnim »načenjstvu«. Poleg tega hladnega zavrata pa gre pri nas v socializmu le za marsikaj drugega, kar ste pa mi bi dbilo delovnemu človeku na polish in v tovarnah. Ne, to vse ste »ne« ne bo v pomoč na strani svobodnih kooperacij kmetov, da bodo kmetje lažje živeli na polish, in z njimi tudi delavci v tovarnah. Na tiste, ki v tem relativno zelo hitrem procesu ne razumejo te edine možne poti, se rei ni treba nadlajati. Sami bodo spoznali, kakšna je pot v bodočnost — in nekoč tudi odločnji tendenčno pisanje, ki jim ne kori ti, čeprav napravi vtis, da jim boče škodati.

M. R.

Obstoji program brez Švernikovega pisma

to je program Organizacije združenih narodov

Izjava ameriškega zunanjega ministra Achesona — Komentar »New York Times«

Washington, 9. avg. Na včerajšnji tiskovni konferenci je zunanji minister ZDA Dean Acheson govoril nekoliko o Švernikovem pismu, v katerem predlaga Sovjetska zveza pakt petih velesil. Acheson je dejal, da Švernikovo pismo ne pomeni spremembe zunanje politike vlade Sovjetske zveze. Je le propagandistični manever, podoben nešteti drugim. V bodoče je svet lahko še pravilnejše na podlagi tega, ker bo vlada Sovjetske zveze gotovo stremela za tem, da bi motila postopek za sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko.

Acheson je dejal, da že dolgo obstoji mirovni program brez zadnje iniciative vlade Sovjetske zveze. To je program Organizacije združenih narodov, ki ga je podpisalo 60 držav. Bolje bi bilo, če bi vlada SZ objavila resolucije OZN in jih dala v študij ljudstvu. Sovjetska zveza naj bi podpirala mirovni program OZN. Prav tako naj bi v Sovjetski zvezi objavili tudi pismo predsednika Trumana Šverniku, v katerem je bilo izraženo pripravljenost Združenih držav Amerike do narodov Sovjetske zveze.

Ko komentira odgovor Švernika na resolucijo ameriškega Kongresa, piše današnji »New York Times«, da je sovjetski predlog o paktu petih velikih stoj popolnoma nesprejemljiv.

Časopis poproma, da je treba prav tako zavrniti predlog o razorožitvi, ker bi v primeru proporcionalnega zmanjšanja oboroženih sil Sovjetska zveza obdržala vojaško premoč. »New York Times« sodi, da bi morala ZSSR sprejeti mirovni program, ki ga je 16. marca 1950 razložil ameriški minister za zunanje zadeve Dean Acheson in v katerem je zahteval ustavitev vsake zakrite ali odkrite agresije, sodelovanje z Združenimi narodi ter sklenitev mirovnih pogodb z Avstrijo in Nemčijo.

Podaljšano obsedno stanje na perzijskih petrolejskih področjih

Teheran, 9. avgusta (Tanjug): Agencija France Presse poroča, da je vrhovni perzijski senat potrdil zakonski predlog o podaljšanju obsednega stanja za dva meseca v sedmih petrolejskih središčih perzijske pokrajine Kuzistan. Perzijska narodna skupščina je ta zakonski predlog sprejela ob koncu preteklega meseca z velejvsnostjo od 27. julija do 27. septembra.

General Ridgway še vedno čaka

na odgovor glede nevtralnosti področja Kesonga

V Tokiu sodijo, da bodo prejeli odgovor danes — Manjši boji na fronti

Tokio, 9. avgusta. Zastoj v pogajanjih se vedno traja. Severnokorejski in kitajski poveljniki še vedno niso odgovorili Ridgwayu na njegovo vprašanje, ali so pripravljeni v bodoče zagotoviti resnično nevtralnost področja Kesonga, kjer se vrše pogajanja in ki je bilo pred par dnevi krščeno po oboroženih severnokorejskih enotah.

V Tokiu pričakujejo, da bodo severni poveljniki danes odgovorili na Ridgwayevo vprašanje. Delegacija za pogajanja z admiralom Joyem na čelu je pripravljena za takojšnjo potovanje do kraja razsovoru.

Na vseh delih korejskega bojišča ni bilo danes večjih vojaških akcij. Cete Združenega poveljstva so zasedle brez bojev manjši vrh pri Kumhvi in napadle sovražnikove enote severno od Jangua. Pri Corvonu je bil zavrnjen poizkus kitajske čete, da bi vdrla v postojanke čet združenega poveljstva.

Tudi na drugih odsekih bojišča so bili manjši boji.

Zapletena pot do miru na Koreji

Pleven o načrtu nove vlade, ki naj jo potrdi francoska skupščina

Pariz, 9. avgusta (Tanjug): Včeraj je Renne Pleven zahteval od francoske narodne skupščine potrditev mandata za sestavo vlade ter pri tem prebral deklaracijo o vprašanjih notranje in zunanje politike. Govoreč o gospodarskem položaju v Franciji, je Pleven, kakor poroča AFP, izjavil, da morajo biti cene kmetijskih pridelkov določene v skladu s povisanjem cen drugih izdelkov ter da je treba doseči pravično nagrajevanje proizvajalcev. Pleven je predlagal, da bi s prvim septembrom zvišali plače v soraznerju z zvisanjem cen od 15. marca t. l. Ko se je dotaknil potrebe po proračunskih prihrankih, je Pleven poudril, da bo treba spravilno in znatno zvišati francosko proizvodnjos. Glede sol je predlagal zvisanje kreditov za prosveto.

Svetovni židovski kongres se pridru žuje

zahtevi po izročitvi vojnega zločinca Artukovića

Izjave voditeljev židovskih organizacij novinarjem

New York, 9. avgusta (Tanjug). Svetovni židovski kongres in ameriški židovski kongres sta imela včeraj skupno konferenco za židovske in anglo-židovske liste. Voditelji teh organizacij so izjavili novinarjem, da je treba Artukovića, enega največjih jugoslovanskih vojnih zločincev, izročiti Jugoslaviji, da bi odgovarjal za svoje okrutnosti in surove zločine.

Izjavili so, da bi pomenil izgon Artukovića v katero koli drugo državo, razen Jugoslavije, dati Artukoviću možnost, da nadaljuje svoje skodljivo politično delovanje. Svetovni židovski kongres je dal novinarjem na vpogled različne listine in je pripravil za tisk informativno gradivo, iz katerega je razvidno, da živi Artuković od julija 1948 na področju Los Angelosa kot sraszeljenec.

Predstavnik židovskega kongresa je prebral novinarjem Artukovićev govor iz februarja 1942, v katerem so navedene osnovne smernice ustaške politike za iztrebljenje Židov.

Tiskovne konference so se udeležili tudi trije jugoslovanski Židi, ki so preživeli ustaško mučenje. Pripovedovali so novinarjem o strahotah in klanju v koncentracijskih taboriščih v Jasenovcu in na Pagu.

Tuji študentje v naši državi

Nad 1000 študentov iz skandinavskih držav, Anglije, Francije, Belgije, Nizozemske, Švice, ZDA in drugih evropskih držav ter iz Amerike bo preživelo del svojih počitnic v Jugoslaviji. Okrog 600 študentov in mladincev raznih strok iz teh držav bo skupaj z bolgarskimi in španskimi študenti v emigraciji ter študenti iz Trsta, Kanade, Indije in drugih krajev sveta s prostovoljnim tritedenskim delom pomagalo mladini Jugoslavje zgraditi mladinsko progo Banja Luka—Doboj. Večina brigad tuje študentske mladine, ki bodo delale tri tedne na progi, bo nadomestila inozemske brigade, ki delajo sedaj. Te dni je prispela v Doboj skupina brigadnikov iz Zahodne Nemčije, Italije, Francije, Kambodže, Vietnama in Alžira. Po tritedenskem delu bodo elani tujih brigad ostali v naši državi 15 dni ter obiskali najlepše turistične kraje Bosne, Primorja in Slovenije.

Razen študentov, ki delajo na mladinski progi, obiskujejo naše državo tuji študenti kot turisti, za katere je CK LM Jugoslavije priredil 15 dnevne turneje po naših najlepših krajih. Ten turnej so bo do konca septembra udeležilo okrog 300 tujih študentov. Pred dnevi sta prispeli v naše državo dve skupini po 25 francoskih študentov, ki so na poti skozi Primorje. Ena skupina se mudi v Dubrovniku, druga pa v Splitu. V avgustu pričakujejo prihod študentov turistov iz Švice, ZDA in Skandinavije. V posebni skupini bodo prišli študentje Ljuske univerze iz Svedske. Drugih 300 študentov bo pri nas na počitnicah kot gostje našega turističnega podjetja »Putniks«.

Svetovno povpraševanje po rižu presega ponudbo

Washington, 7. avgusta (Tanjug) Po mnenju zastopnika ameriškega ministrstva za kmetijstvo se je svetovno povpraševanje po rižu tako povečalo, da bodo letošnje razpoložljive količine tega važnega prehrambnega predmeta mogoče izčrpane tako po četvi.

Izvozni viski letos ne bodo mnogo večji od lanskih, povpraševanje pa je znatno narastlo, deloma zato, ker so posamezne države Daljnjega Vzhoda z dobrim plasiranjem svojih izvoznih artiklov kot so kavčuk, kositer, čaj in konoplja, zelo povečale svojo kupno moč. Med te države spadajo predvsem Indija, Ceylon, Japonska in Filipini. Stiri države preskrbujejo svetovno tržišče z okrog 70 odst. razpoložljivih količin riža. To so Indokina, Siam, Burma in Pakistan.

Evropska gospodarska politika v Afriki

je povzročila katastrofalne posledice

Poročilo indijskega delegata na zasedanju Gospodarsko-socialističnega sveta v Ženevi

Ženeva, 9. avg. (Tanjug.) Agencija France Presse poroča, da je Ekonomsko-socialni svet končal danes splošno razpravo o svetovnem položaju. Po govorih sovjetskega in poljskega delegata je Svet razpravljal o »drugem položaju v Afriki in Srednjem vzhodu.

Sporočilo OZN o tem vprašanju je podal indijski delegat Adarkart, ki je izjavil, da ima ekonomska politika evropskih velesil v tej pokrajinah katastrofalne posledice. Po njegovih besedah ne ukrenejo evropske sile ničesar za industrializacijo afriških pokrajin in je predlagal, naj bi ustanovili posebno telo za afriška vprašanja.

Povečanje industrijske proizvodnje v Avstriji

Dunaj, 9. avgusta (Tanjug). Industrijska proizvodnja Avstrije je dosegla junija t. l. rekordne številke. Leta 1938 je znašala mesečna proizvodnja surovega železa 32.000 ton, junija t. l. se je zvišala na 92.000 ton. Proizvodnja surovega jekla je znašala junija t. l. 86.000 ton oli 32.000 ton več kot 1938. Proizvodnja surovega aluminija je znašala junija t. l. 4000 ton, leta 1938 pa samo 354 ton na mesec.

Novo nakazilo Avstriji iz Marshallovega načrta

Dunaj, 9. avgusta. Avstrijska vlada je bila obveščena o novem nakazilu iz Marshallovega načrta. Gre za vsoto 4 milijarde 300 milijonov šilingov, ki naj bi jo Avstrija uporabila za izvoz strojev v električni industriji, gozdarstvu in drugod.

Makedonske pesmi v ZDA

Detroit, 9. avgusta. (Tanjug) Tovarna gramofonskih plošč v Detroitu je sprejela predlog organizacije Američanov makedonskega porekla, naj bi snemala gramofonske plošče neke znane makedonske narodne pesmi. Tovarna bo v kratkem začela snemati plošče, ki jih bodo nato prodajali v vseh krajih ZDA.

Srbski ansambel narodnih plesov bo gostoval na tujem

Konec avgusta bo odšel na turnejo po tujini državni ansambel narodnih plesov Srbije. Ansambel bo ostal na turneji okrog mesec dni in bo obiskal nekaj večjih mest v Veliki Britaniji, Belgiji in Holandiji. Prve koncerte bo priredil v Veliki Britaniji v začetku septembra. Na sporedu bodo plesi in pesmi jugoslovanskih narodov.

Težka industrija Hrvatske na zagrebškem velesejmu

Na zagrebškem velesejmu bo težka industrija Hrvatske razstavila svoje najnovejše izdelke. Zaradi omejenega razstavnega prostora bo razstavilo svoje izdelke samo 9 najvejših tovarn. Tovarna »Rade Končar« bo razstavila trofazni oljni generator in razne vrste električnih motorjev. »Prvomajka« zračno kladivo za 500 kilogramov, tovarna »Ventilator« sušilnico za volno, »Elka« prevodnike za elektromotorje in armirane cevi s priborom, tovarna motornih kolesmale kmetijske stroje, tovarna »Bratstvo« pa razne svedrne.

Med raznimi izdelki težke industrije bodo obiskovalci zagrebškega velesejma videli tudi domače elektrode, ki so bile pred kratkim vpisane v Lloydov register, da jih je mogoče uporabljati tudi za varjenje na ladjah. Vsi razstavljeni izdelki bodo naprodaj za inozemstvo ter bodo tovarne že na velesejmu sklepale prodajne pogodbe.

Makedonske delovne zadruge so kupile v inozemstvu 32 traktorjev

Skoplje, 4. avg. (Tanjug): Kmečke delovne zadruge Makedonije so dobile iz devizniih sredstev se 32 traktorjev. Ta sredstva so si pridobile s prodajo kmečkih pridelkov. Makedonske zadruge so letos zaslužile v inozemstvu nad 32 milijonov devizniih dinarjev, s katerimi so si poleg traktorjev kupile tudi druge kmetijske stroje.

V nedeljo 12. avgusta bo na Ljubljo V. gorsko avtomobilsko-motocikliistično tekmovanje Jugoslavije. To je v Evropi največji vzpon. Pravi užitek za gledalce bo gledati težke stroje na ostrih ovinkih te gorske ceste.

Kako so si hoteli vidalijevci prilastiti

slovensko narodno premoženje v Trstu

Ker so izgubili tožbo, sklepajo vidalijevci »protestne resolucije« in prirejajo demonstracije

Trst, 9. avg. (Tanjug) S sklepom Tržaškega sodišča je bila zavrnjena tožba vidalijevskega CK, v kateri so trdili, da je premoženje založniškega podjetja za tržaški tisk njihovo partijsko premoženje. Vidalijevci so se na ta način želeli polastiti poslopij v Trstu, v katerih so tiskarna in redakcija organa Osvobodilne fronte za tržaško ozemlje »Primorskega dnevnika«, zadružna tiskarna in prostori Osvobodilne fronte. S sklepom tržaškega sodišča je odpravljen tudi sekvester nad temi poslopji in tiskarnami, vidalijevski CK z Vidalijem na čelu pa je obsojen na plačilo nad 6 milijonov lir za sodne stroške in stroške sekvestra.

Vidalijevci so že decembra 1948 začeli na proces ter s pomočjo policije dosegli sekvester nad premoženjem založniškega podjetja, čeprav za to niso imeli nobenih pravnih argumentov. Izkoriščajoč položaj, ki je nastal zaradi njihove razbijaške politike, so vidalijevci računali na oporo iredentistov, menež, da bodo dobili proces. S sodno odločitvijo v njihovo korist. Bi bil zadan težak udarec poštenj, kulturni in gospodarski dejavnosti Slovencev na tem ozemlju ter onemogočeno izhajanje »Primorskega dnevnika«.

Da so vidalijevci imeli ta namen, najbolje dokazuje članek članice Vidalijevskega CK Laure Weiss v časopisu »Lavoratore«, kjer obtožuje tržaške sodnike, da so »izdali nacionalne interese«. Da pa vidalijevci niso imeli nobenega pravnega argumenta, se vidi tudi po tem, da niso mogli predložiti sodišču nobenih dokazov, s katerimi bi bili podprli svojo tožbo, ker so poslopje, v kateri je tiskarna in redakcija »Primorskega dnevnika« zgradili tržaški Slovenci še pred 50 leti, sedaj pa je last »Društva sv. Cirila in Metoda«. Podobno je tudi z drugimi poslopji in premoženjem, ki so ga vidalijevci sekvestrirali.

Neuspel poskus, da bi se polastili omenjenih poslopij, je spravil vidalijevce v zelo neprijeten položaj, ker je ves primer odkril njihovo demagogijo in protislovensko politiko. Vidalijevci skušajo sedaj prikriti ves stvar s »protestnimi resolucijami« in prirejanjem neuspelih demonstracij pred redakcijo »Primorskega dnevnika«.

Obisk britanskega sindikalnega funkcionarja

V Beograd je prispel g. Fred Hughton, predsednik sindikata uslužbencev Velike Britanije. Na zunanjem letališču ga je sprejela predsednik in tajnik centralne uprave sindikatov državnih uslužbencev Jugoslavije. G. Hughton je prišel v naše državo kot gost centralne uprave sindikata državnih uslužbencev in bo ostal pri nas 12 dni.

Javni tožilec zahteva ostro kazen za vseh 12 sovjetskih vohunov

Obtoženi sovjetski vohuni bi radi šli v kako drugo državo, samo domov v SZ se nočejo vrniti

Predstavnik javne obtožbe na razpravi zoper sovjetske vohune pred okrožnim sodiščem za mesto Beograd je zahteval »zeravj v zaključenem govoru ostro kazen za vseh 12 obtožencev, ker so vohunili v korist sovjetske obveščevalne službe in se ukvarjali z razdiralnim petokolonaškim delovanjem v naši državi. Izjavil je, da javna obtožba meni, da je bila z izvedbo dokazne postopka na glavni razpravi obtožnica v celoti potrjena in dokazana.

V uvodnem delu govora je predstavnik javne obtožbe pomočnik javnega tožilca LR Srbije Milorad Gavrilović izjavil, da je bilo na razpravi neodvomno ugotovljeno, da je začela vlada ZSSR že od začetka vzpostavljanja meddržavnih odnosov z novo Jugoslavijo, se pred koncem vojne, organizirati vohunsko delovanje v Jugoslaviji, naperjeno proti socialistični ureditvi v njej in proti svobodi ter neodvisnosti jugoslovanskih narodov. Ta akcija vlade ZSSR je bila usmerjena konkretnejše na upostavitev tajne agenture v Jugoslaviji, na upostavitev take vlade, ki bi bila poslušen hlapec vlade ZSSR, kakor so vlade v informbirojskih državah. Predstavnik javne obtožbe je podčrtal, da je bilo na razpravi ugotovljeno, da se je začel poizkus sovjetske vlade vsiliti Jugoslaviji neenakopravnost in vmešavati se v njene notranje zadeve septembra 1944 s tem, da so poskusali posamezni uradni predstavniki vlade ZSSR snubiti nekatere drževljane v Jugoslaviji za svojo obveščevalno službo, se pravi za podtalno delovanje proti Jugoslaviji in njeni zakonitiv vladi.

Ko je razlagal, kakšne ljudi je snubila v naši državi sovjetska obveščevalna služba, je predstavnik javne obtožbe poudaril, da so iskali funkcionarji diplomatskih in drugih predstavništev vlade ZSSR v Jugoslaviji pod krinko spreverjanjae belogardistov, reintegriranih sovjetskih drževljanov, med njimi sodelavce okupatorja in vse tiste, ki so se s svojim protijudskim delom kompromitirali v stari Jugoslaviji in za časa narodnoosvobodilnega gibanja pa so bili v zelo sumljivih okolnostih izpuščeni. Vse te tipe so pritegnili v svojo vohunsko delavnost proti naši državi. Tako je n. pr. 1946. leta obtoženi Ljubomir Kragujević organizral stavko, v katero je bila vkas, ki se je povezal z NKVD že leta 1944, zahteval od policijskega sefa v Nišu, naj ga pošlje v Avstrijo, da bi s prevaro spravil v Jugoslavijo člana Partije Zarka Pečarskega, ki se je zaradi obtožnica v celoti potrjena in dokazana.

V uvodnem delu govora je predstavnik javne obtožbe pomočnik javnega tožilca LR Srbije Milorad Gavrilović izjavil, da je bilo na razpravi neodvomno ugotovljeno, da je začela vlada ZSSR že od začetka vzpostavljanja meddržavnih odnosov z novo Jugoslavijo, se pred koncem vojne, organizirati vohunsko delovanje v Jugoslaviji, naperjeno proti socialistieni ureditvi v njej in proti svobodi ter neodvisnosti jugoslovanskih narodov. Ta akcija vlade ZSSR je bila usmerjena konkretnejše na upostavitev tajne agenture v Jugoslaviji, na upostavitev take vlade, ki bi bila poslušen hlapec vlade ZSSR, kakor so vlade v informbirojskih državah. Predstavnik javne obtožbe je podčrtal, da je bilo na razpravi ugotovljeno, da se je začel poizkus sovjetske vlade vsiliti Jugoslaviji neenakopravnost in vmešavati se v njene notranje zadeve septembra 1944 s tem, da so poskusali posamezni uradni predstavniki vlade ZSSR snubiti nekatere drževljane v Jugoslaviji za svojo obveščevalno službo, se pravi za podtalno delovanje proti Jugoslaviji in njeni zakonitiv vladi.

Ko je razlagal, kakšne ljudi je snubila v naši državi sovjetska obveščevalna služba, je predstavnik javne obtožbe poudaril, da so iskali funkcionarji diplomatskih in drugih predstavništev vlade ZSSR v Jugoslaviji pod krinko spreverjanjae belogardistov, reintegriranih sovjetskih drževljanov, med njimi sodelavce okupatorja in vse tiste, ki so se s svojim protijudskim delom kompromitirali v stari Jugoslaviji in za časa narodnoosvobodilnega gibanja pa so bili v zelo sumljivih okolnostih izpuščeni. Vse te tipe

»Vsi obtoženci vedo, da so delali za sovjetsko obveščevalno službo, je rekel pomočnik javnega tožilca Srbije ob koncu govora. »Obtoženci so bili najhujši nasprotniki oktobrske revolucije, zbežali so pred njo v monarhofašistično Jugoslavijo, da bi nadaljevali boj proti ZSSR, zdaj pa so vneti pristaši Informbiroja. Na obravnavi smo videli, da jim je oktobrska revolucija pri srcu prav tako. kakor birokratski kasti Sovjetske zveze. Večina obtožencev pravi, da se noče vrniti v ZSSR in da bi šli radi v kako drugo državo.«

Včeraj popoldne so govorili te zagovornikih, potem pa obtoženci. Sodba bo izrečena pozneje.

VREMENSKA NAPOVED
za petek 10. avgusta:
Delno izboljšanje, vendar se krajevna padavine Temperatura do 20° C.

Gospodarski temelj naših zadrug je čedalje trdnejši

Lansko leto — kmalu potem, ko so delovni kolektivi prevzeli upravljanje tovarn — smo doživeli revolucionarni preobrat tudi na polju zadružništva. Osnovani so bili zadružni skladi — gospodarska združenja zadrug v posameznih zadrugi. Hkrati je dala država traktorje in druge stroje zadrugam v stalno uporabo. Dodan je bil še niz gospodarskih ukrepov, po katerih se zadruge razvijajo v vsestranske podjetja in dvigajo življenjsko raven svojih članov. Najvažnejši med novimi ukrepi pa so gotovo zadnji: uredba, po kateri so kmečke delovne zadruge oproščene investicijskih dolgov.

Uredba pravi, da bodo za investicijsko graditev zadrugam na razpolo. so razen lastnih sredstev tudi sredstva, ki jim jih bo v ta namen dodeljevala država po zadružnih skladih (fondih za mehanizacijo), ki so razširijo obveznosti, nastalih pri investicijski graditvi. Te obveznosti bo regulirala država po fondih za mehanizacijo. Dalje pravi uredba, da dobijo zadruge investicijske objekte, kot so jih zgradile z investicijskimi krediti in ki jih bodo zaradile s sredstvi iz drž. proračuna, kot obeljudsko pre. moženje v stalno uporabo. Dolžne pa so odvajati zadružnim skladom amortizacijo za objekte, ki jih dobe v stalno uporabo. In končno, zadruge niso oproščene investicijskih dolgov za nakup živine in drobnih sredstev, kar tudi bo redilnico, ki bo dala zadrugi kadrov.

Tako torej dobe zadruge v stalno uporabo in upravljanje vse, kar so potrebovale po pomoči države. Oprostitev investicijskih dolgov pomeni, da bo pomoč za dvig zadružnega kmetijstva. Dovolj je, da povemo, da je s to uredbo brisala država zadrugam nad osem in pol milijarde dolgov (vštevši vrednost bonovi, ki bi jih sicer morale vračati dolga leta. Brez dvoma bo to zadruge okrepilo in dvigalo življenjsko raven zadružnikov. Poleg tega pa bo ta uredba, ki pravi, da je pri nas v Sloveniji važna se posebno zato, ker bo pripomogla k hitrejšemu dvigu najvažnejše gospodarske panoge — živinoreje (zgraditev hlevov, pitališč itd.).

Ne smemo sicer pozabiti, da so zadruge vložile v kapitalne investicije tudi mnogo lastnih sredstev, v čemer se zrcali velik napor zadružnikov za dvig zadružnega gospodarstva. Mnogo je pa tudi takih zadrug, ki se niso pozvedale da bi izkoristile ugodnosti, ki jim je dala na razpolago država. Bili so tudi primeri, da so vlagale zadruge v kapitalno izgradnjo svoje obrtne uredbe, čeprav se jim bili krediti odobreni. Ako bi kredite izkoristile, bi bila zdaj dvakrat na boljšem.

Nova uredba je važna tudi zato, ker odreja, da bodo zadruge v prihodnje koristile kredite iz sredstva prv. Doslej samo po zadružnih skladih (fondih za mehanizacijo), ki bodo skrbeli, da bodo sredstva za kapitalno izgradnjo polno izkoriščena.

Z novo uredbo je dala država zadrugam razvijalno v vsestranske podjetja in dvigajo življenjsko raven svojih članov. Najvažnejši med novimi ukrepi pa bo gotovo zadnji: uredba, po kateri so kmečke delovne zadruge oproščene investicijskih dolgov.

Uredba pravi, da bodo za investicijsko graditev zadrugam na razpolo. so razen lastnih sredstev tudi sredstva, ki jim jih bo v ta namen dodeljevala država po zadružnih skladih (fondih za mehanizacijo), ki so razširijo obveznosti, nastalih pri investicijski graditvi. Te obveznosti bo regulirala država po fondih za mehanizacijo. Dalje pravi uredba, da dobijo zadruge investicijske objekte, kot so jih zgradile z investicijskimi krediti in ki jih bodo zaradile s sredstvi iz drž. proračuna, kot obeljudsko pre. moženje v stalno uporabo. Dolžne pa so odvajati zadružnim skladom amortizacijo za objekte, ki jih dobe v stalno uporabo. In končno, zadruge niso oproščene investicijskih dolgov za nakup živine in drobnih sredstev, kar tudi bo redilnico, ki bo dala zadrugi kadrov.

Tako torej dobe zadruge v stalno uporabo in upravljanje vse, kar so potrebovale po pomoči države. Oprostitev investicijskih dolgov pomeni, da bo pomoč za dvig zadružnega kmetijstva. Dovolj je, da povemo, da je s to uredbo brisala država zadrugam nad osem in pol milijarde dolgov (vštevši vrednost bonovi, ki bi jih sicer morale vračati dolga leta. Brez dvoma bo to zadruge okrepilo in dvigalo življenjsko raven zadružnikov. Poleg tega pa bo ta uredba, ki pravi, da je pri nas v Sloveniji važna se posebno zato, ker bo pripomogla k hitrejšemu dvigu najvažnejše gospodarske panoge — živinoreje (zgraditev hlevov, pitališč itd.).

Ne smemo sicer pozabiti, da so zadruge vložile v kapitalne investicije tudi mnogo lastnih sredstev, v čemer se zrcali velik napor zadružnikov za dvig zadružnega gospodarstva. Mnogo je pa tudi takih zadrug, ki se niso pozvedale da bi izkoristile ugodnosti, ki jim je dala na razpolago država. Bili so tudi primeri, da so vlagale zadruge v kapitalno izgradnjo svoje obrtne uredbe, čeprav se jim bili krediti odobreni. Ako bi kredite izkoriščali, bi bile

KONČANO ZE PREVNSTVO SLOVENIJE V SKOKIH V VODO

Skakači Ilirije najboljši

Včeraj dopoldne in popoldne se je nadaljevalo prvenstvo Slovenije v skokih v vodo. Doseženi rezultati so bili mnogo boljši kot prejšnji dan.

Največji uspeh so dosegli člani zvezne zastave pri izvajanju olimpijskega programa s 3 m deske. Člani Ilirije, ki so letaveni prvak Dobrin in Porenta sta dosegla najvišji povolni rezultat v Jugoslaviji: 161,75 oz. 145,87 točk. Član Mornarja Ljubljana Kebar, ki je bil letaveni izven konkurence, je dosegel 171 točk. Naši skakači imajo vse pogoje za velik napredek. Ce bodo dobili potrebne skakalne naprave, bodo kaj kmalu jahali tudi v zamejstvu šeli odlične uspehe.

Pri skokih na mladince v 3 m deske primojamimo, da so ti mladinci dosegli vse prevelike tečke skoke, katerim niso bili kos ne enostavnejši skoki bi dosegli mnogo boljše rezultate.

Tehnični rezultati zvezni razred (člani, obvezni del olimpijskega programa s 3 m deske: Dobrin (I) 81,81, Pribošek (Z. (J.) 80,46, Porenta (I) 67,46, Sinko (Z. (K.) 59,58, Gala (Z. (J.) 56,84, Sink D. (Z. K.) 56,04, Kos (I) 46,50 in izven konkurence Keber (M) 83,19 točk.

Končni rezultati: Dobrin (I) 161,75, Porenta (I) 145,87, Pribošek (Z. (J.) 140,98, Sink I (Z. (K.) 116,28, Gala (Z. (K.) 111,93, Sink D (Z. (K.) 110,14, Kos (I) 105,34 točk. Republiški zvezni razred 3 m stolp: Sink I (Z. (K.) 56,23, Krce (Z. (K.) 45,27, Požgaj (Z. (J.) 42,7, Kranje (Z. (K.) 41,88 točk. Clanice republiski razred 5 m stolp: Keber (I) 31,20 točk. Clanice zvezni razred (I) stolp: Dobrin (I) 45,10 točk. Mladinci 3 m deska: Sink I. (Z. (K.) 73,21, Sustar (I) 64,28, Gala (Z. (J.) 61,28, Sink (I) 47,88, Kranje (Z. (K.) 43,69, Kapel (I) 42,24, Krce (Z. (J.) 39,88 točk.

Skupni ekipni plasman: 1. Ilirija (Z.) 151,5, 2. Zelezničar (K) 78, 3. Zelezničar (L.) 61 točk.

Na trening v Zagreb, kjer se bo izbrala drzavna reprezentanca za tekmovanje s Francijo bodo pod vodstvom dr. Kordelica, zveznega trenerja, odpotovali: Dobrin (I), Porenta (I), Pribošek (Z. (J.); Kebej (M), Janovsky (STT): rezerva: Dimitrievič (Z. B.) Mayer (Branik M.), Keber (I), Murats (B. M.).

Dne 18 in 19. t. m. bo v Ljubljani drzavno prvenstvo v skokih v vodo v vseh disciplinah. Na tem tekmovanju bodo sodelovali tudi svetovni prvaki Francozi. Tekmovanje bo na Centralnem mestnem kopališču. D. M.

SINK IVKO (ZELEZNICAR-KEANJ)

NOGOMET

Lokomotiva (Zgb) i Železničar (Lj) 4:1 (1:0)

Ljubljana, 8 avgusta. Danes je bila na stadionu Zelezničarja v Štiski prijateljska nogometna tekma med zagrebškim moštvom Lokomotive in domačim Zelezničarjem. Kondala se je z zmagovito zmago gostov z rezultatom 4:1 (1:0). Vrsta Zelezničarja je nastopila z nekaterimi igralci Odrednih vojnih postojanj in bila igra mlačna. V nadaljevanju so bili gosti v prednosti in dosegli 3 gole. Za goste so bili uspešni Firm 2, Hmeljina 1 in Kotelj 1. Gol za Zelezničarja pa je dosegel Otrešič.

Crvena zvezda : Wiener Sportklub 4:2 (1:0)

Včeraj je na stadionu Partizana v Beogradu gostovalo 15.000 gledalcev Crvena zvezda premagala Wiener Sportklub iz Dunaja s 4:2 (1:0). Gole za Crvenu zvezdo so dosegli: Tomašević 3 in Djajić 1, za goste pa Betschanz in Holzneck.

Gledalci so bili zelo dolgo čakati na prvi gol. Šele v 34. minuti prvega polčasa je trenerja tega moštva Ivanović poslal: Tomaševića: 1:0 za Crveno zvezdo. V prvem polčasu je Crvena zvezda igrala polno tehnično, a brez strijel so bili mnogo hitrejši in boljši. V drugem polčasu je Crvena zvezda izpremenila. Gostje so hitro izenačili in kmalu prišli v vodstvo z 2:1. Po tem je Crvena zvezda prišla do izenačenja v 8 minutah so dosegli dva gola: Tomašević je izenačil, Djajić pa povišal na 3:2. V 28. minuti je Tomašević postavil končni rezultat z 4:2.

Sodil je Malešević zelo popustljivo. Avstrijci so igrali zelo surovo. Pri sodniku so prenesli vse, za najmanjšo stvar in se obnašali zelo nešportno.

NOGOMETNO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

Buđućnost s Kvarnerjem 5:0 (4:0)

V Titogradu je bila tekma druge zvezne lige med Buđućnostjo in Kvarnerjem. Zmagala je Buđućnost s 5:0 (4:0). Gole so dali Dermanović 3 in Pačuna 2.

V soboto 11. avgusta, bo na stadionu Zelezničarja v Štiski tridnevno nogometna tekma

VILLACHER SPORTVEREIN : Štajrjak)

ŽELEZNIČAR (Ljubljana)

Začetek ob 17.30 uri. Predtekma ob 16. uri.

Reakcionarni kler ga je spravil na zatožno klop

Dne 2. avgusta 1951 se je zagovarjal pred senatom novomeškega okrožnega sodišča 21 letni Cveto Jurak iz Novemesta, dijak 4. razreda gimnazije, ki je 25. maja letos razširil po hodniku gimnazije tekste v posti, ki so prisilno rušenje državne uredite, s zmotenji naših voditeljev in poziv mladincem, da naj se v Zvezdje bove pojdejo Dobo]—Banja Luka. Cepray je Jurak poslal v zapuščen vojno delo zato skrit nažin in se je poslušil za to nažin dni pred počitnicami, ga je Inženjerski vojni odsek, ki ga je vojni vojni dolčnee kapitan Vrhunk, ga je poslal v Novem mestu vodil mani vojni dolčnee kapitan Vrhunk, ga je poslal v Zagreb zaradi škodljiva vrlina protilujbske duhovščine. Venomer je bil v nasprotju z vojno kapitanom, ki ga strani pa se je seveda skrbno iznožbal delavnosti, ki mladinsko organizacijo. Zaprav je dosledno zanikal svoje krivo, storjeno kaznivo dejanje ja je hotel dokazati, da ne gre za sovražnika ljudske novomeške gimnazije . . . Z zavijanji resnice, pravil sodniku sveda ni uspel, pač pa je s sumničenem profesorjev in sošolcev samo dokazal dvoličnost vsake narave, ki se v vse pretvarja kakšnja vsilj gospodov. Neiskrenost je Jurak v vsem zatajeval tudi s tem, da v dveh zahtevah navedel kot svoj bodči tiudi medicino, vsi pa so vedeli, da je Jurak nameraval študirati filozofijo ma tega v toli nihče ni odčital. Je Jurak na zaprsvi hotel prikazati, da je bil eden nekaterih profesorji prav zaradi tega črteli in mu iz hudobije podtaknili letake. Ker pa je bil vedno vsehvaljeni mladini, naj se ne udeležuje izgrednje nove mladinske zveze, je bil sevda ljelov tudi Jurakov izgovor, da »je pač toliko pameten, da kaj takega tik pred maturo ne bi bil tako zelo storila. Sodišči ki so mu dokazali, da je prav v tem bil zaprav prav eden od vodilnih mladinskih organizacije tik pred počitnicami in dovolilnimi akcijami.

Umazano ozadje tega dejanja, ki zrasle samo v Jurakovi domišljiji, temveč so ga ustvarili nekateri nestrpni in prepravno prav gotovo svetovalni ljudje, s katerimi je bil najraje v družbi. Prikrito reakcionarno kliko je Jurak na zaprsvi sveda ščitil in je mimogrede omenil »gospode, h katerim je zahajal« zaradi verske vzgoje tudi. Njegove prave osebe so do ljudske oblasti so pokazala tudi tem, ko je pred sodnikom izjavil, da mu; iz dopisovanja s poległim bratom je razvidna njuna skupna sovražna poti do ljudske oblasti.

Zaradi propagande proti dražvni in družbeni ureditvi je osmošna sodišče Juraka obsodilo na 5 let strogega zapora.

Tri leta strogega zapora za uboj Pritožba dr. Zvokija zavrnjena

Finančni manipulant v tovarni celulozo v Goričanah Andrej Babnik se je pozvalčk, ko je imel 21 let. Z Zeno se ni dokazal razumel. V slabjem je prišel v stik s Cirilom Gabrovo, s katero sta bila skupaj v pisarni, in jo vzljubil. Baje je z ljubezni ni rekli govoriti, ker se je zavedal, da je poročena in ima dvoje otrok. Dne 26. maja letos se je udeležil prostave in izpuščen veselice, na kateri je opazil Gabrovo, ko je plesala z Dragom Obiskom. Vzbudila se mu je ljubosumnost in je zaščel za mero dvojico. Ko je bil zasledovat Gabrovo, ki je je videl s Dragom, ga je ta zaslišal in ga je v velikem razburjenju ter ne da bi se z celoti zavzel posledic — kakor je izdal sodišče — ubil z dvema ali tremi streli, nato pa ga je začel tolči le s pisalo, ga je udaril v obraz in ga je Gabrovo ter je prav tako tolkel s pisalo. Iz te storiti Babnik obdolženo dejanje naklepnega uboja. Ko je bil v zaslednjem uroži, ki ga je bil v veselice in prostave, ga je Gabrovo ter je dejal, da je obsodio na tri leta strogega zapora.

Okrožno kot pritožbeno sodišče v Ljubljani je konec preteklega meseca razsodilo, da se pritožba dr. Stanka Zvokija, zagovornika dušenja in Babnika, zavrne in sodba potrdi. Okrajno sodišče pa je v zadnjem času obravnavalo ne samo leto odvzema prostosti in eno leto prepovedi izvrševanja zdravniške prakse. Prvo leto je bilo okrožno sodišče spremenilo v kazen na eno leto zapora.

Dr. Stanko Zvokij je bil zaradi izvajanja zdravniski ordinacijti v Ljubljani proti naprazdi izdal nerešnemu zdravniškemu prepovedi izvajanja v bran pregleda in proti pravilom zdravniške etike in zanemarjanja bolnikov. Bolnika v Ljubljani je dodvorno bolnega in v okolici. Hkrati je odvrnil njegov sprejem v bolnišnico za dalovno in živlne bolezni v Polju pri Ljubljani. Ferpay je bolnika zanemarjal tudi tedaj dne je kot primarij v bolnišnici za dovlne in živlne bolezni v Ljubljani ne sprejel njegovega bolnika, ker je bil v zvoji privlani ordinacijti ponovno bolnega. Bolnik je bil zaradi tega prisiljen spričevalo, v katerem kot zdravniški specialist za dovlne bolezni potrjuje, da je bolnik res bolnega in potrebuje formo verjetno shizofreniskega kroza, in predslaje bolnika v elektroskoban. Insulinom ali trajno narkozo, čeprav je dne 2. julija lani osebna pregledal sodnika ter ugotovil, da je le-ta duševno zdrav.

Stroga kazen za tatove na železnici

Franc Urbas iz Frane Simčič sta bila kot člana nekdanjega ilegalnega tatovskega železniški postaji v Ljubljani, kamor sta se vozila skupno iz Rakeka. Na glavnem kolodvoru v Ljubljani sta vsakokrat prihajala pri delu skupaj. Konec tega meseca pa sta bila v ljubljanskem v železniški vagon. Tako sta si najprej privoslila štiri zabuje masti, potem vreče kvrčnega sladkorja in ko sta se odpeljala sta z vlomi nadaljevala in si privoslila tri zabuje masti. Ko sta prišla v Rakek sta podplate in vreče riža. Ker nista vsega sama potrebovala, sta začela prodajati. Ko sta prišla v Frane Urbasa hišo, pa je hotel tako priti do denarja.

Zaradi uspeha so jima dali kar guma, da sta se lotila drznejših nasrtov. Meseca aprila letos sta ugotovila, da so v vagonu manjkali zabuje masti. Odločila sta se, da bosta v nočnih urah vlomila v vagon. Ko sta prišla v ... ko je okoli polnoči odpeljal vlak z moko, sta oba skočila na vagon ter med potjo odprla vrata in vrgla ven dve vreči moke. Ko sta prišla v Rakek sta ugotovila, da je manjkal kraj, kjer vozi vlak zaradi klanca pospeševanja. Nadalje pozivamo vse kolektivne ustanove (zdravstvene, socialne, prosvetne itd.), da se tudi v takem primeru, ko je 16. t. m. zgjana na Pover. za trgovino in gostinstvo, ne bo nič dela, ker ne bo ničesar prevzema masla za mesec junij, ter mleka in jaje v pranu za mesec avgust, ker bo pomoč UNRRA ne bo.

Opozarjamo ustanove, da se tedno drže določenega roka.

Kaj bomo slišali v radiu

PETEK, 10. AVGUSTA:

Poročila ob 5.15, 6.00, 12.30, 15.00, 19.00, 22.00. Jutranji gimnastika: 6.30 Jutranji glasbeni spored: 3.25 Narodni napevi. 5.50 Jutranja telovadba. 6.15 Jutranji Pisan glasbeni spored. Vesele gospodinjske nasvete. 12.00 Cerka lahka in operetna glasba. 12.40 Zabavna glasba. 13.30 Kmečka ura. 14.00 Kmečki nasi domovini v pesmi in plesu. 14.13 Prof. dr. Aleksander Berkov: Naše morje in življenje v njem. 14.40 Vincenzo Bellini: Toskanske pokrajine, rapsodija na ljudske motive. 15.00 Iz sveta znanosti. Kratki objave. 15.30—16.00 Prenos iz Maribora. Operetna glasba. 19.00 Poročila. Kratki pregled dnevnih novosti v pesmi in plesu. 14.13 Prof. dr. Aleksander Berkov: Naše morje in življenje v njem. 14.40 Vincenzo Bellini: Toskanske pokrajine, rapsodija na ljudske motive. 15.00 Iz sveta znanosti. Kratki objave. 15.30—16.00 Prenos iz Maribora. Operetna glasba. 19.00 Poročila. Kratki pregled dnevnih novosti v pesmi in plesu. 14.13 18.30 Igra orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Mirana Sadarja. Solista sopranistka Ali Demetli. 19.10 Z mikrofonom v roči Ivo Ivanšek. 19.40 Angoslovje. 19.50 Zeleti sle poslušate! — ... 20.00 Dobro jutro. Tedenski zunanje-politični pregled nasa. Slovenski narodni pesmi. Slovenska narodna tatorja dr. Rozna Tomca. 21.00 »Svet v sodu« — LETNI — PARTIZAN, avtorski film v »Svetu«. 21.30 Komorna igra slovenskih skladatelev. 22.15 Kaj bo jutri na sporedu. 22.30 Plesna glasba. Kratki Iovrh 202.1 in 212.4 m). Oddaje za inozemstvo na valu 31.1 m: 22.30 Poročila v nemškem. 22.40 Oddaja v italijanščini 23.30 Havajske kitare in vurliške orgle 24.00 Zaključek oddaje.

Na filmskem platnu prikazuje

LJUBLJANA — UNION: amer. barvni film »Pot do plemenitosti«. Kratki film »Filmske novosti 31. Predstavi ob 18.30 in 20.30. — SLOGA: franc film »Stara Kopanina«. Kratki film »Kratki film Titove operacije. Predstavi ob 18.30 in 20.30. PRIMORJE — TRIDENT: ital film »Mildred Pierce«. Filmske novosti 27. Predstava ob 20. — LITOSTROJ: amerikanski film »Dvojni Klub«. Filmske novosti JA 27 — VEVCE: ameriški film »Moja draga Clementina«. Mesečnik JA 22

CELJE — METROPOL: angleški film »Obsojen«. Kratki film »Borba s strmino«. — DOM: italijanski film »Tragičen konec«. Kratki film »Srečno«. — ... NT: italijanski film »Tragičen lov«. Kratki film »Srečno«.

KRANJ — CENTER: amer. film »Draga Ruth«. Kratki film »Korak! v svobodo«. — LETNI — PARTIZAN: amerikski film »Draga Ruth«. Kratki film »Korak! v svobodo«.

DOMŽALE: ameriški film »Mr. Smith v senatu«.

KAMNIK: angleški film »Pot do plemstva«. Filmske novosti 12.

RADOVLJICA: ameriški film »Tenka Eva«. Mesečnik JA 22.

Preberite tudi tole:

Planinsko društvo II. Bistrica priredi 12. avgusta izlet na Ilirsko Bistrico. Ogledali si bomo spominske plošče padlim borcem NOV na Sviščakih pod Snežnikom. Vabimo vse ljubitelje naše lepe domovine, da se udeležijo. Bistrico do Sviščakov je zagotovljen le za ozke gume, da bodo zato dali izpred železniške postaje II. Bistrica 300-n

Invalidsko kovinsko podjetje »Udarnik«, Vitmarje 73, zopet redno prevzema v nikiarnje: kolesne dele, dele otroških vozičkov, ... dele za kuhinjske ... 200-n

Pevevicke SKUD »Tone Rožanec« Zadnji nastopa zbora v postojnski jami v nedeljo 12. avgusta. Konč ob 9. Prvi pevska vaja v petek 10. avgusta. 300-n

Uradi in ustanove raznašaje

RAVNATELJSTVO GOZDARSKEGA TEHNIKUMA LJUBLJANA,

Miklošičeva ulica 11. javlja, da bodo opravljali izpit za vse letnike dne 3. avgusta 1951 z začetkom ob 7.30. Podrobnen razpored popravnih izpitov je razobešen na oboru. Ker bodo ...

... pustitev k popravnemu izpitu, kolkovano v 8 din, za izdajo kolekovanega valo. Je vložiti na ravnateljstvo šole do 25. avgusta. Vpisovanje za II. in III. letnik. Ker bodo ... 200-n

OKRAJNI ODBOR ZVEZE BORCEV

... priredi velico prosloo 12. avgusta na Sipku. kjer je bila pred osmimi let! ustanovljena V. ... narodnoosvobodilna bodlina udarna brigada Slavka Slandra ... Vabimo vse ... borce Slandrove brigade, vabimo, da se ... proslave udeležijo.

Kolesarski klub ... je sklenil dnevnem redom Gozov prvega komandanta Slandrove ... 200-n

... Ker bodo ... Sokolski dom ... Sokola gosba na pihala, bozat kulturni spored Po kulturnem sporedu partizanško rajanje na ... v Šipku. 270-n

OBVESTILO

Planinski, ki so bili na letovanju v planinskem mestu v Zagrebu, se vrnejo v Ljubljano v petek 10. t. m. z vlakom ob 13.25 uri.

Druga izmena planinjev za Zagreb odhaja iz Ljubljane v ponedeljek 13. t. m. z vlakom ob 8.40 uri zjutraj.

Planinji, ki so letovali na Kozakovem, se vrnejo v Ljubljano 11. t. m. z vlakom ob 20.30 uri zvečer.

Starši otrok naj po možnosti pridejo na ...

Republiški svet Zveze planinjev za Slovenijo

Važno za potrošnike

DELITEV CARE BLAGA ZA POTROŠNIŠKE IN KOLEKTIVNE TRGOVINE

Poverjeništvo za trgovino in gostinstvo MLO Ljubljana poziva potrošnike, da si nabavite maslo na CARE nakaznice za mesec junij ter mleka in jaje v pranu na CARE nakaznice za mesec julij t. l. do 12. avgusta 1951.

Poslovalnice morajo prestale zalogo blaga tavrtil 14 avgusta do 16. ure svoji upravi, te pa tuk. poverjeništvu Se isti dan do 14. ure (na telefon 60-76).

Drugo petletko sta Že dosegli polovico

Najboljša delavca tovarne vrvi v Lescah Jože Toneje in Gizela Beravs, zaposlena pri električnem varjenju vrvi, sta izpolnila le dni po vrednosti že drugo petletko, po kolišni pa je bosta izpolnila v kratkem. Prvo petletko sta izpolnila konec leta 1949. V štirih letih in pol sta izdelala okrog 1200 ton vrvi, vrednih po polni lastni ceni podjetja okrog 24 milijonov din. Toneje je bil do zdaj v raziglednem za udarnika. Beravsova pa 19 krat.

227 otrok na oddihu v Škofji Loki

Vzlic temu, da Škofji Loki med vojnimi krajn na Gorenjskem najbolj primanjkuje stanovanjskih prostorov, se tu že skozi vse poletje vrstijo počitniske in zdravstvene kolonije. Zatočišče najdejo v samostanu Šolt in v dijaškem domu. Konec junija je prišla iz Ljubljane zdravstvena kolonija 150 pionirk iz Šiške in Bežigrada. Ker je bil dom v tem ... trškaka kolonija — 65 slovenskih in 20 italijanskih otrok. Ker je bil dom ... namestili v samostanu šolt, kakor drugi v dijaškem domu, so se ob obilni in modrovrstni, zdravstveni nadzor in izvajanje zelo okrepili, čeprav so ostali samo po 14 dnevni oddih v Škofji Loki.

Zdaj letale v mestu 153 slabotnih in revnejših pionirjev iz Šiške in Bežigrada ter 74 iz okolice Ljubljane in celje. Idrije, Kamnika in Krškega. Ogledali so si Škofjeloški grad in ... Ker je bil dom ... mivosti v okolici, celo na domu pisana ... Ker je bil dom ... Ogledali so si tudi ... Kranja, Bled in Bohinj. Ker je bil dom ... Ker je bil dom ... Ker je bil dom ...

Iz Loške doline na Snežnik

Kadar ob večerni uri zagori na Snežniku kres, je mnogim ljudem v notranjskih vaseh toplo pri srcu. Pred hišami stoje, ga gledajo in modrujejo: »Leže no, spet so ljudje na vrhu. Kako je neki tam gori?«

Notranjci so na zunaj trdi ljudje in ne znajo govoriti čustveno. Ce bi znali, bi povedali takole: »Spet so nasi ljudje na vrhu Snežnika — prej pa smo ga vse ko dvajset let lahko samo od daleč gledali. Gledali smo ga in v srcih nas je grizlo, ker smo vedeli, da so tam gori tujsti. Zdaj pa je nas in ne bo nam za vse vzel tujec. Poznali smo na to, in radi imamo starega očaka, čigar beli vrh te pozdravlja povsod, kamor koli gres po Notranjskem. In če gres na Primorsko, v Gorski Kotar, v Istro — pa se ti v kvino letos. Po šestih letih so bukve tako polne žira, da se veje tu in tam kar šibijo pod njim. Polni ga že načenjajo. Ko bo dozorel, ga bodo prišli nabirat ljudje iz vasi. Iz njega bodo stisnili izvrstno jedilno olje. Prav tako kakor bukev je letos polna leska. Lešnik pri lešniku, gruča pri gruči — to bo letos potic!

Grajščevka in Leskova dolina: temni grozdovi — visoke jelke in kostate bukve... Med njimi se tu in tam zjasni in znajdeš se na širokem lazu, kjer se sredi dehteče trave kostatijo šeke, lesnike, divje hruške in makovnice. Vsi ti nepregledni lesovi na obeh straneh bivše meje so bili dolga stoletja grajska last. Zdaj niso več, zdaj so last ljudstva. Meja je izginila, nalo te spominjajo le te ruševine lateh — zlomljena in razklana. Vse polno leži po tleh drevja, ki sta ga podrla veter in sneg — zdi se ti, da so se z bukovimi čebli igrali divji možje. Med polomljenim drevjem pa že srečuješ cuhteče planinske rože.

Iz Gašperjeva vrha lezemo na Mali Snežnik. Kdo bi si mislil, da je tukaj tako visoka in gosta trava! In koliko rož! Kreslice, divji nagljeki, zajčki, murke in še nešteto drugih, ki jim ne vem imena. Ko pa se začne pobočje vzdigovati, nas sprejmejo v varstvo černi borl. To pravzaprav niso borl, ampak borovčki. Cedalje bolj so pritlikavi in kilavi, toda trdi in na gosto razraščeni, zato ni njihovo svarstvoc nič kaj prijetno. Če ne pazis, ti opraskajo noge do krvi. Ko smo že blizu vrha, nam sezajo komaj do kolen, in končno docela izginejo. Tu pa nas že začno pozdravljati prelepe planike. Čim bliže vrhu smo, tem vedje so in tem več jih je. Se vedno pa je rododendron, gorskega pelina, encijana in drugih zdravilnih rož. Pa ne povsod! Na severni strani se je spomladi šele začela — v pobočju leži še do 6 metrov debela snežena plast.

Kdo bi popisal, kako lep je razgled z vrha! Glej, morje — reški zaliv z otokom Krkom, na drugi strani trčaški zaliv! Poglej na Primorsko — kakor široka mizo se razteza v daljavi slvj Nanos, Loška in Cerkniška dolina sta kakor na dlani. In toliko hribov, pokritih z gozdovi — kdo bi vedel vsem imena...

Toda nekaj ti skazi razpoloženje, ko bodiš po vrhu. Tu so ruševine planinske koče. Nista je uničila strela in vihar — uničili so jo vedčidel nekateri brezvestni turisti. Na vrhu Snežnika je mraz, posebno še zvečer ni zjutraj. Bi zakurili ogenj? Zakurili so kar v koči in tudi drva so dobili — v koči. Ta je odtrgal desko iz poda, ta trami s strehe — in danes so od koče ostale samo, še gole stene. Notranjci, tega pa res ne bi smeli pustiti, pa naj pride na vrh že Peter ali Pavel! Sicer zdaj, kar je, to je — koče bi bilo treba docela obnoviti. Tega pa ne bo mogoče, dokler ne bodo organizirana Notranjskem turistična društva. Cudno je, da se za vse to nič ne zanima »Turizem in gostinstvo« pri postojnskem in ilirskobistriškem okrajnem ljudskem odboru.

Se nečesa ne smem pozabiti. Na vrhu stoji velik razgledni kamen. Ki so ga postavili Italijani. Imena na njem so seveda italijanska, oziroma spakedrana po fašističnem kopitu. Tu berem: Polane Zgornje — to so menda Zgornje Poljane. Nadalje — Smarački Verk — to bo Šmarški vrh. Zastonj pa ugibam, katere naše hribe je Lah krstil z naslednjimi imeni: Monte Milionia, Monte Talano, Monte Rasustiza, Monte Aquila, Monte Maggiore, Monte Pleccia... Ti, že že vse skupaj malo smešno, kajne. In vendar se danes bereš te napise — kot bridek spomin na italijanski fašizem. Prok z njimi! Taki ostanki bi morali že zdavnaj izginiti z naše zemlje!

Gozdna cesta v snežniškem gozdu

jasnem dnevu zasmeje iz daljave njegovo belesivo pobočje kot prijeten spomin na domačo vas.

Se mnogo je sicer takih ljudi, ki pravijo: Juz že ne bi šel na Snežnik kar tako, po nič. — To pa so večidel starejši ljudje, ki imajo od garanja že preveč trudne živote. Pa vendar se najdejo med njimi tudi taki, kakor je Matevž iz Starega trga, ki je enkrat dejal: »Moram obiskati starega tovariša, notranjskega očaka.« — Tudi Semac je navdušen turist. Na vprašanje, zakaj tako rad hodi na Snežnik, je rekel: »I, zdi se mi, da bom potem vsa zimo bolj zdrav.«

Pa smo se jima pridružili — nekaj mladih ljudi iz notranjskih vasi — in odpravili smo se na pot.

Po bližnjici skozi slikovito Grajščevko v temnozelene Leskovo dolino in od tam na Gašperjev hrib. Že ta pot je vredna, da bi jo opisal bolj na široko, če bi imel prostor. Pa naj povem o njej vsaj nekaj najbolj zanimivih stvari. Ko greš v prijetnem hladu po gozdu, vidiš, da je letos »bu.

V zadnjih letih se je posušilo 90 milijonov kakaovcev

Kakao in čokolada že zdavnaj nista več luksuzna predmeta, marveč važen del množične prehrane širom po svetu. V zadnjih 50 letih se je njuna proizvodnja celo povečala, pa tudi povpraševanje kar naprej narašča. Glavno proizvodno področje kakavovca, iz katerega pridobivajo kakao je v Južni Ameriki in Zahodni centralni Afriki, ki daleč širi petine njegove letne svetovne potrošnje. V obeh deželah prgozi nevarnost, da bo kakavovc zaradi devh nevarnih rastlinskih bolezn sploh izginil.

V Zahodni Afriki se pojavlja bolezen v obliki bul na vejah. Zato ji pravijo »otečene hlace«. V Južni Ameriki in na Atlantskih otokih (Zahodna Indija) imenujejo to bolezen »čarovniška metla«, ker se pojavlja v obliki metlastih izrastkov na strokih in vejah. Ote bolezni sta rastlini smrtonosni. — —

Bolezen povzročajo tako imenovane močnate sienice. Zarijejo se v skorjo kakavova in mu izpijejo soke. Ta bolezen je v Afriki že stara in napada tudi mnoga drevesa v gozdovih. Toda gozdna drevesa jo lahko prenašajo, smrtonosna je le za kakavovc. V dobrem letu se napadeni kakavovc povsem posuši. Edino obramba sredstvo je doslej izruvati drevo, brž ko opazimo na njem okužbo, da bolezen ne širi. Ta ukrep pa pomaga seveda samo v nasadih, kjer se bolezen še ni razširila.

Tudi drugi enako nevarni bolezni kakavovca v Južni Ameriki ne morejo do živega. Strokovnjaki pa so vendarle ugotovili, da so nekatere vrste kakavovca bolj odporne proti tej bolezni. In takšne vrste izločajo in s posebno nego okrepe njihovo odpornost, da bi mogle sčasoma povsem zamenjati neodporne vrste. Proučujejo tudi možnost, da bi kakavovc v velikih množinah posadili na plantažah v krajih, kjer je to drevo zdaj se redek pojav. Gre za Daljni vzhod, predvsem za Malajo. Kakavovc bi te kraje hkrati rešil slabih posledic njihove enostranske orientacije na pridelovanje kavčuka.

Z vprašanjem, kako bi rešili kakavovc, da ne bi povsem izginil, se že vse leto ukvarja velik kolektiv strokovnjakov »Imperialnega zavoda za tropično kmetijstvo« na angleškem otoku Trinidadu. V tem zavodu zaposleni strokovnjaki se čudijo, da vzlic vsemu prizadevanju še po toliklih letih niso najli sredstva, ki bi z njim zajezili in zatrli to nevarno drevesno bolezen.

Spomenik Mahatmi Gandhiju

V New Delhiju so ustanovili lani odbor za postavitev spomenika Mahatmi Gandhiju, dolgoletnemu voditelju gibanja za neodvisnost Indije. Gandhija je pred dobrima dvema letoma ubil desničarski atentator. Odbor je nedavno odobril osnutek spomenika, ki ga je naredil indijski kipar Karmarkar iz Bombaja. Spomenik bo nekakšna petnadstropna hiša. Na vrhu bo stal Gandhijev doprsni kip. Umetnik je upodobil indijskega voditelja naslonjenega z rokami in podbradkom na vreteno. Vreteno je bilo namreč svojčas simbol indijskega odpora. Angleži so bili prepovedali tkanje po hišah, da bi zaščitili svojo tekstilno industrijo. Gandhi pa je vekrat javno, demonstrativno tkal na vretenu. Vsakokrat so za angleške oblasti zaprle, toda namen je bil dosežen. S svojim zgledom je vedno sprožil množično odporniško gibanje v Indiji.

Kipar Karmarkar je prvotno predlagal, naj bi uporabili za Gandhijev spomenik rdeč peščenec. Odbor pa se odločil za bel marmor. Spomenik bo izgrajen tudi znotraj. V pritličju bo restavracija, v prvem, drugem in tretjem nadstropju pa muzej, kjer bo shranjeno vse gradivo o Gandhijevem življenju in delu. V četrtem nadstropju, v notranjosti velikanske Gandhijeve glave, bodo uredili razgledne prostore. Obiskovalci bodo imeli od tod krasen razgled na New Delhi. Zanimivo je, da bodo Gandhijeve oči nadomestovale okna.

Revija »Architecte« je opozorila pri tem na prvotni, povojni osnutek nekega strastnega Churchillovega oboževalca. Po tem osnutku naj bi postavili Churchillu na doverskih pečinah 30 m visoko doprsni kip. Churchill bi držal v ustih tradicionalno cigaro, ki bi bila kbrati morski svetilnik. Tega osnutka pa niso odobrili.

Gandhijev spomenik bo po svoji zamisli pač edinstven na svetu, kakor je bil tudi Gandhi med političnimi voditelji nenavaden pojav.

Lov pod vodo se čedalje bolj širi

Ena najmlajših športnih panog, lov pod vodo, si utira pot polagoma, toda zanesljivo. Se nedavno so ljudje mislili, da je podvodni lov možen samo v toplejšem vremenu. Človeška izmajdljivost pa je premagala tudi te težave. Nareditl so lahke gumijaste obleke, ki se tesno oprijemljejo telesa, pod njimi pa nosijo podvodni lovci toplo volneno perilo. Tako oblečeni lovec lahko gre na lov že zgodaj spomladi ali pa v pozni jeseni. Lovi s puško na jekleno sprožilo, ki izstreljuje nekakšne puščice ali kopja. Za podvodne lovce-ribiče je narejen tudi majhen izolacijski aparat, ki jim omogoča dihati pod vodo. Tako jim ni treba vek pogosto splavati na površje, pa navezani niso tudi na dolžino cevi, po kateri dobivajo zrak.

Za idealno področje lova pod vodo je veljalo samo morje, ker je morska voda čista, da podvodni lovci dalec vidijo. S tem zanimivim športom pa se čedalje bolj ukvarjajo tudi dalec od morja živeči ljudje. Praksa je pokazala, da so tudi bistre reke in prozorna jezera primerna za podvodni lov. Zadnje čase so začeli ustanavljati tako imenovane Gogglee klube podvodnih ribičev v Severni Italiji, v Lombardski nižini, kjer je mnogo bistrih rek, jujejo ribolov. Zdaj si v Italiji prizadevajo izpoloviati, da bodo dovolili podvodni lov v vseh sladkovodnih vodah, kjer ne škoduje naravnemu razmnoževanju rib. Podvodni lovci se zaribiji edinolim ne mnenju, se posebnimi za podvodni ribolov narejenimi puškami pobijajo izključno težke ribe. Zlasti dobrodošel plen so jim ščuke in velike postrvi. Podvodni ribiči rajšo teh kodljivih rib cela podvodna področja.

Podvodni ribolov se prilagodeva letnemu času. Voda pa mora biti prozorna vsaj na 3 do 4 metre. Karpi se drže na dnu vode med vodnimi rastlinami, ko se prebude iz zimskega spanja. Podvodni lovec jih mora presenetiti v nihovem skrivališču, kar pa ni lahko. Sredi rečne struge kroji ešto nepremično velika postrv, medtem ko se jegulje zvijejo med pečinami. Podvodni lovec mora poznati navade raznih rib. Če hoče ujeti veliko ščuko, se mora spustiti tudi 10 metrov globoko. Zato je podvodni lov zelo zanimiv, zahteva pa ob ribiča mnogo spretnosti, gibčnosti in hladnokrvnosti, hkrati pa povsem zdravo srce in pljuča.

Na naši dalmatinski obali naletiš tu pa tam na ljubitelje podvodnega ribolova. Spoznaš jih že od daleč, saj no-

Ljudje se čele uče loviti pod vodo, kako je živali pa je narava že zdavnaj naučila, treba loviti

pa tudi alpskih jezerih. Tam se je vpisala med podvodne lovce tudi prva ženska.

Kontinentalni podvodni ribiči morajo pridobiti le razne dovolitve. Ovirajo jih zastareli zakoniti predpisi, ki omejujejo sulicam podobne naprave, s katerimi se potapljajo v morje in zaslledujejo ribe. Brž ko podvodni ribič opazi večjo ribo, izstreli vanjo puščico ali pa jo kar nabode, kakor mu pač bolj kaže.

»Izmerjene« Einsteinove misli

Na slovečem znanstveniku Einsteinu, ki je odkril relativistično teorijo, so poskusili nedavno izmeriti električne valove, ki jih oddajajo človeški možgani med razmišljanjem. Hoteli so zlasti ugotoviti razliko med »oddajo« učenjakovih možganov in možganov preprostega človeka. Strokovnjak je pritrdil na Einsteinovo glavo in elektrod, ki so beležile krivulje ter prenašale in registrirale delo raznih možganskih delov. Potem so oba diagrama primerjali. Einsteinov diagram kaže natančno fiksirane krivulje, kar pomeni, da je bilo delo njegovih možganov natanko koncentrirano na določen predmet. Einsteina so namreč naprosili, naj misli na svojo relativistično teorijo. Na drugem diagramu pa niso mogli ugotoviti nobene koncentracije misli, marveč so bile krivulje nepravilne, neprecizne in razlinjene.

Angleška kinoteka

V Britanski kinoteki hranijo primerke vseh filmov, kar so jih doslej izdelali v Veliki Britaniji. V kinoteki je zbranih blizu 2 milijona metrov filmov. Med njimi so tudi filmi, na katerih je zvočno in vizuelno posneto vse, kar ima zakrsnikoli arhivsko vrednost. Med kinotečnimi filmi je tudi 50.000 popolnih posnetkov iz druge svetovne vojne: bitke, bombni napadi, brodolomi, splavitev novih vojnih ladij, razni prizori iz vojne, popolna zvočni posnetek enega najmočnejših bombardiranj Londona itd.

»Muzej otroških igrač

V Padovi bodo v kratkem odprli muzej otroških igrač. V njem bodo razstavljene igrače in igre od najstarejših časov do naših dni. Muzej bo stalno odprt ter prostovoljno odrasli in otroci. Zanj se bodo zanimali seveda predvsem strokovnjaki, izdelovalci igrač, vzgojitelji itd. Razen muzeja bodo odprli tudi razstavo igrač, na kateri bodo razstavljeni primere vsaka toliko zamenjali z drugimi, tako da bodo vedno razstavljene najnovejše igrače in igre.

Gripo skušajo premagati

Ameriški kemik Ackerman z univerze v Michigana je odkril kemično snov, ki onemogoča rast in razmnoževanje influence (gripe) povzročujočega virusa. Delal je poskuse na štirinajst dni starem kokošjem zarodku. V njegovo tkivo je vstavljal metoksinin, razmeroma preprosto organsko kemično spojino. Metoksinin je uporabil zato, ker po obliki in velikosti molekulov močno spominja na metionin, snov, ki gradi celice in pospešuje rast influenčnega virusa. Posledica tega je bila, da je metoksinin prepreči nastajanje metionina v celici in tako onemogoči razvoj virusa, s katerim je bilo tkivo okuženo. Znanstveniki zdaj proučujejo vpliv metoksinina na človeka.

STEVENSON: ČUDNA ZGODBA dr. JEKYLLA in gospoda HYDEA

17

Približno dva meseca pred umorom sira Danversa sem se klatil okrog po svojih pustolovščinah in se vrnil pozno domov. Drugo jutro sem se zbudil v postelji s čudnimi občutki. Zaman sem se oziral okrog sebe. Nič ni pomagalo, ko sem zagledal lepo pohištvo in široke stene svoje sobe na trgu. Nič ni pomagalo, da sem preposnal vzorec na zavesah ob postelji in slog njenega okvira iz mahagonija. Nekaj je v meni vztrajno govorilo, da nisem tam, kjer bi moral biti, da se nijem zbudil na pravem mestu, ampak da bi se moral v sobici v Sohu, kjer sem ponavadi spal v podobi Edwarda Hydea. Sam pri sebi sem se nasmehnil in se na moj dušeslovni način začel zanimati za vzroke teh občutkov in še ko sem o tem od časa do časa premišljal, sem spet prijetno zadremal. Ko sem se spet spomnil na to, sem bil že bolj buden in ozrl sem se na svojo roko. (Kakor si pogosto omenil), so Jekyllove roke po velikosti in obliki izdajale njegov poklic. Imel je velike in močne bele roke, ki so bile lepo oblikovane. Toda roka, ki sem jo zdaj že precej jasno videl v rumeni jutranji svetlobi strehi Londona, napol skrito pod odejo, je bila suha in žilava, da so členki kar izstopali, bledikavo-temna in nagosto porasla s kocinami. Bila je roka Edwarda Hydea.

Gotovo sem strmel vanjo pol minute, ker me je neko bedasto začudenje popolnoma prevzelo, preden se mi je zbudil v prsih strah tako nenadoma in grozeče, kakor da bi zazvenčale cimbale. Skočil sem iz postelje in stekel k ogledalu. Ob pogledu nase, sem začutil v sebi nameto krvi ledene niti. Da, spat sem šel kot Henry Jekyll, prebudil sem se pa kot Edward Hyde. Kako naj si to razložim? sem se spraševal. Nato pa ob novem navalu groze — kako naj to popravim? Bilo je že pozno jutro in vsa služinčad je bila že pokonci. Vsi moji kemični pripomočki so bili v kabinetu — dolga pot do dveh stopnišč, po hodniku v zadnjem delu hiše, čez odprto dvorišče in skozi anatomsko predavalnico, preden bi prišel tja iz svoje sobe, kjer sem stal kakor lesen od straha. Res bi si lahko zakril obraz, toda kaj mi to pomaga, če ne morem spremeniti postave. Potem je prišlo naenkrat name tečno, prijetno olajšanje, ko sem se spomnil, da so služabniki navajeni na prihode in odhode mojega drugega jaza. Brž sem nadel, kakor sem pač mogel, obleko za mojo postavo, brž sem se odpravil skozi hišo, kjer je Bradshaw obstrmel in se umaknil, ko je zagledal gospoda Hydea tako zgodaj in v tako čudni obleki, in čez deset minut se je dr. Jekyll povrnil v svojo podobo in z namrščenim čelom sedel za mizo. da bi vsaj navidez zajtrkoval.

Čutil sem, da se moram zdaj odločiti za eno ali drugo. Obe moji naravi sta imeli samo spomin skupen, toda vse druge lastnosti sta si nenako delil med seboj. Jekyll (ki je bil sestavljen iz dveh osebnosti) je bil včasih ves zaskrbljen, včasih pa pohlepno vdan uživanju, ko je delil s Hydeom sadove njegovih pustolovščin. Hyde pa se za Jekylla ni zmenil, ali se ga je spominjal, kakor se gorski razbojnik spominja votline, ki ga bo skrila pred zasledovalci. Jekyll je bil več kot skrben oče, Hyde je bil več kot brezbrižen sin. Če se odločim za Jekylla, se odrečem vsem tistim užitkom, ki sem se jim skrivnem že dolgo vdajal, da sem pred kratkim postal celo razvajen. Če se odločim za Hydea, se odrečem mnogim koristim in težnjam in ostanem naenkrat in za vselej brez prijateljev in zaničevan. Morda je bila videti izbira neenaka, toda pomisliti je treba še na nekaj: ko bo nameč Jekyll bridko trpel v ognju odpovedi, ne bo Hyde niti vedel, kaj je izgubil. Čeprav so bile okoliščine že tako nenavadne, so vrednote v tem boju prav tako stare in običajne kakor človeštvo. Podobne vabe in strah odločajo pri vsakem trepetajočem grešniku, ki ga mami skušnjava. Z menoj se je zgodilo, kakor se zgodi z ogromno večino mojih bližnjih, da sem se odločil za boljši del, a mi je manjkalo moči, da bi vzdržal.

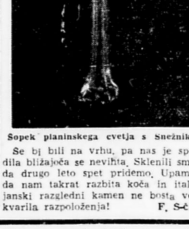

Sopek planinskega cvetja s snežnika

Se bi bili na vrhu, pa nas je spodila bližajoča se nevihta. Sklenili smo, da drugo leto spet pridemo. Upamo, da nam takrat razbita koča in trail, janski razgledni kamen ne bosta, vse kvarila razpoloženja!

F. S-č

Odgovorni urednik: Ivan Sinkovec — Lastnik: Osvobodilna fronta Slovenije — Piska tiskarna »Slovenskega poročevalca« — Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Knaflijeva ul. 5 poštni predal 271 tel. štev. 55-27 do 55-25 — Mesečna naročnina 120 dinarjev. — Inseratni oddelek, Selenburgova ul. 5, telefon 38-96. — Tekoči račun NB 601-90321-6.